

Muzikanten komen van Mars, dansers van Venus

Als ik een wens mocht doen, zou ik een week willen rondlopen in het Buenos Aires van 1947. Een week lang zou ik dansen bij alle grote orkesten: Troilo, Pugliese, D'Arienzo, Biagi, De Angelis, Calo, Laurentz, Di Sarli... de gouden tijden van de tango. Muzikanten verdienden hun brood alleen als ze dansers wisten te bekoren. En dansers moesten hun oren wel gebruiken, want ze lieten hun dansavond bepalen door één orkest. Hoe anders is dit in 2011. Waarom is live muziek in de milonga's zo zeldzaam geworden?

DOOR GERARD VAN DUINEN

Een avond dansen in 1947 moet er heel anders uitgezien hebben dan tegenwoordig. Disc jockeys waren er nog niet. Tenminste, ik heb nog nooit van befaamde dj's uit de jaren '40 gehoord. En ik kan me ook moeilijk voorstellen dat iemand tussen de sets van het orkest van Pugliese door een paar 78-toeren platen van D'Arienzo ging draaien. Als het überhaupt al mogelijk was om die luid genoeg te versterken. Nee, als je in 1947 in Buenos Aires een avond ging dansen, koos je voor een orkest of een zanger. Zin om een avond stevig te dansen? Dan gaan we naar D'Arienzo! Meer behoefte om uitgedaagd te worden? Die Pugliese schijnt heel apart te spelen... Of zullen we naar Troilo gaan? Die heeft altijd de beste zangers.

Ideale tijd voor live muziek

In de 21e eeuw is dit niet meer denkbaar. Live muziek in de milonga's is schaars geworden. En dat verbaast me. Je zou immers denken dat de omstandigheden voor dansen op live muziek in Nederland ideaal zouden zijn. Het conservatorium in Rotterdam levert al ruim 15 jaar -in tango gespecialiseerde- muzikanten af. De hoeveelheid dansers is de afgelopen jaren alleen maar gegroeid, net als de hoeveel-

heid dansgelegenheden. Er zijn nog nooit zoveel tangogroepen en -orkesten in Nederland actief geweest als nu. Er zijn zelfs sinds enkele jaren wedstrijden om groepen die dansmuziek spelen, te stimuleren. Toch is de animo voor live muziek op een salon alleen maar afgenomen.

Helemaal onderop de stapel oude Cadena's ligt bij mij nummer 44, de zomer van 1998. Ik danste toen net een jaar of twee. De adressen van alle Nederlandse dansscholen pasten nog ruim op een half A4-tje. In de drie zomermaanden werden er 120 salons aangekondigd. Op elf daarvan was live muziek. In die zomer was er dus op één van de elf salons een orkest.

Ik zoek verder in de stapel omdat ik me een interview met Roland de Nijs herinner. Niet veel dansers zeggen in een interview iets over dansen op livemuziek. In La Cadena 71, het zomernummer van 2001, antwoordt Roland de Nijs op de vraag "Wat moeten we met de muziek?" het volgende: "Dat is een probleem... We kunnen niet nog vierhonderd jaar doordansen op opnames uit de jaren dertig. De orkesten van nu proberen zich te richten op de dansers. En hoe meer dansers, hoe interessanter het wordt voor musici om dansmuziek te spelen. Maar als je me vraagt hoe de moderne dansmuziek over vijf jaar zou klinken? Ik heb geen idee".

Een logische redenatie, toch? Maar werkt dat ook zo in de praktijk?

Waarom zo weinig live muziek?

In de zomermaanden van 2001 tel ik 161 salons in de agenda. Op zestien daarvan speelde een live orkest. In die zomer had op je op elke tiende salon live muziek.

REAGEREN

Reageren kan per e-mail naar gerardvanduinen@me.com. Of neem deel aan de discussie op Facebook via www.waltonvanduinen.nl

Ook wil ik binnenkort een gesprek voeren over dansbaarheid met een paar dansers en dj's voor een volgend artikel. Laat me het weten als je interesse hebt.

Aug. 5, 1952

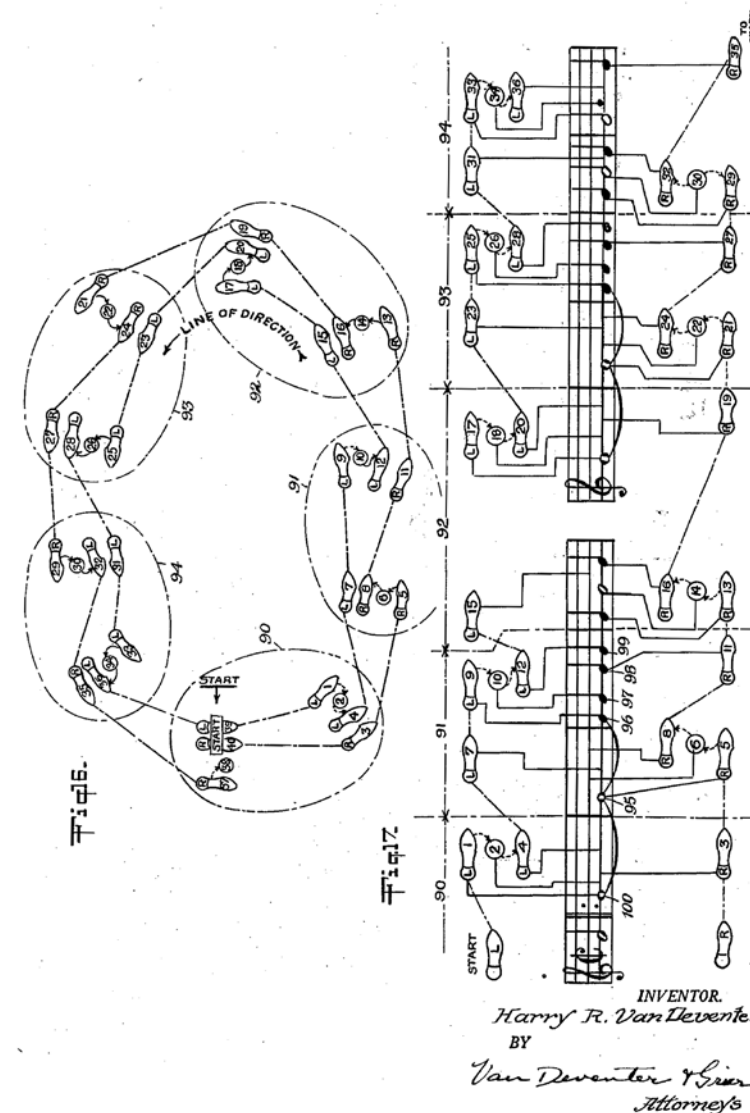
H. R. VAN DEVENTER

2,605,557

METHOD OF AND APPARATUS FOR TEACHING DANCING

Filed April 18, 1944

4 Sheets-Sheet 4

En hoe was het in de zomer van 2010? Ik tel 249 salons in de agenda van La Cadena 152. Op twaalf daarvan is een orkest of tangogroep. Niet alleen is er in absolute zin minder dansmuziek dan negen jaar geleden (twaalf optredens in plaats van zestien), ook is er is nog maar op één op de ruim twintig salons de mogelijkheid om op live muziek te dansen.

Hoe komt dat? Hoe kan het dat er nu er keuze te over is uit groepen die tango spelen, minder op live muziek gedanst wordt? Hoe is het mogelijk dat de kans dat je op

een willekeurige salon live muziek tegenkomt sinds tien jaar gehalveerd is, terwijl nu live dansmuziek gepromoot wordt door prijzen als de Doble Ocho en de Choclo?

Een hele reële barrière is geld.

Muzikanten komen nu eenmaal niet voor niets een avond optreden. Als je een milonga met live muziek wilt organiseren, neem je een financieel risico. Je betaalt voor de zaalhuur, de dj, en de promotie van je salon. Je moet een geluidsinstallatie huren, met een technicus. Soms nog een piano erbij. En dan willen de muzi-

kanten die komen spelen ook nog wat verdienen.

De kans dat je zo'n avond verlies draait, is dus groot. Want de vraag is of er wel voldoende dansers komen. Lang niet alle dansers zijn gecharmeerd van het zoveelste clubje muzikanten dat een avond lang de muziek van de dj onderbreekt met nummers die je niet direct herkent.

Ergens begrijp ik de dansers wel. De vele tientallen dj's in Nederland hebben een collectie die groter is dan ze ooit kunnen beluisteren. Ze draaien platen van de meest fantastische orkesten die ooit gespeeld hebben. Ongeëvenaarde opnames die we allemaal al duizend keer gehoord hebben, maar die ons op elke salon toch direct weer de vloer op trekken. *A la gran muñeca* van Di Sarli, of *Bahia Blanca*. *Gallo ciego* van Pugliese, *Quejas de bandoneon* van Troilo en *Pobre Flor* van De Angelis. Ondanks de kick die het dansen op live gespeelde tango geeft, kan een orkestje eigenlijk nooit op tegen de kwaliteit van de door de dj gedraaide nummers.

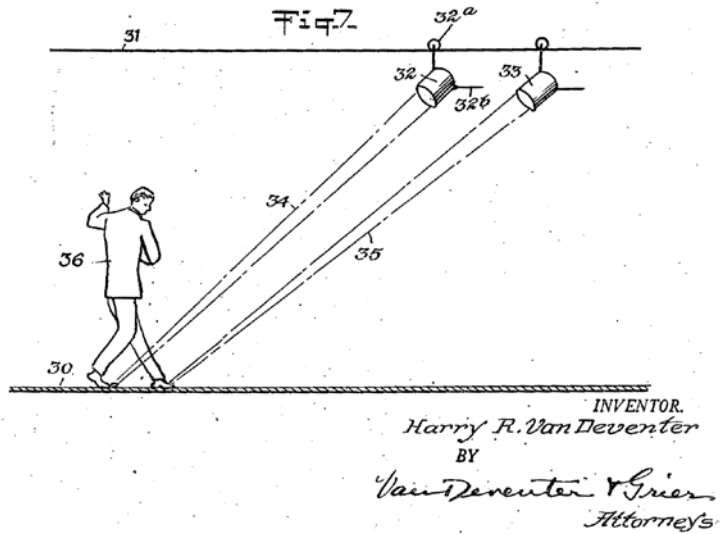
Bands versus dj

Helaas proberen de meeste tangobands dat wel: concurreren met de dj. Hun repertoire bestaat uit covers: het zo goed mogelijk naspelen van populaire tango's. Voor concerten kiezen ze uit het canon van Piazzolla, voor dansers spelen ze de nummers die al twintig jaar onder de tangostudenten van Rotterdam circuleren: *Bahia Blanca*, *Quejas de bandoneon*, *Felicia*, *La Yumba*. Helaas zal het niemand ooit lukken om de kwaliteit van de oor-

MILONGACRASH

Samen met gitarist Mirek Walton ga ik de komende maanden onaangekondigd de salons binnenvallen. Nodigen jullie ons niet uit om te komen spelen? Dan nodigen we onszelf wel uit, voor een kort optreden met voornamelijk eigen nummers. We willen dan ook graag de discussie met de aanwezige dansers aangaan.

Wil je *heads-up*? Volg ons dan via Facebook of Twitter. Aanmelden kan op www.waltonvanduinen.nl.

spronkelijke opname te benaderen. De concurrentiestrijd met de dj zul je op deze manier altijd verliezen. Bovendien kun je je zo als groep niet onderscheiden.

Julián Peralta - componist, pianist bij Astillero en tangofilosoof - vertelde me dat hij verbaasd was dat alle groepen die hij in Europa ontmoette zo'n raar mengmoesje aan tangostijlen speelden. Hij was zelfs oprecht geschokt om te merken dat er eigenlijk geen muzikanten waren die überhaupt bezig waren met het zoeken naar en het ontwikkelen van een eigen stijl. Ik begrijp wat hij bedoelt, het is hetzelfde als wat Roland zei: we kunnen toch niet altijd maar de platen uit 1947 blijven recylen?

Discussie over dansbaarheid

Op dit moment gaapt er een kloof tussen de muzikanten en de dansers. De oorzaak van die kloof is de opvatting over dansbaarheid. Wat is de essentie? Hoe komt het dat dansers op sommige opnames al zestig jaar lang uit hun dak gaan?

Als je op een salon *Milonga del Angel* speelt, staat de vloer vol, en applaudiseert iedereen na afloop. Dan krijg je als muzikant het idee dat dit (overigens prachtige) langzame nummer van Piazzolla een dansbare tango is. Toch klopt dat niet: het feit dat het prima mogelijk is om gedurende de zeven minuten die het nummer duurt, in de maat van de muziek de danspassen van de tango

te doen, is onvoldoende om een tango dansbaar te noemen. Er is meer voor nodig om bij een gemiddelde tangodanser de extase op te roepen die hij of zij voelt bij een goede opname van D'Arienzo of Pugliese.

Het mooiste voorbeeld van dit misverstand is Horacio Salgan. Pianist, componist, orkestleider. Hij speelde van eind jaren '40 tot diep in de jaren '60 met zijn orkest, en tot begin deze eeuw met zijn kwintet. Muzikanten zijn verrukt van zijn muziek. Meesterlijke arrangementen van klassieke tango's, vol spitsvondigheden en barokke details. Lastig om goed uit te voeren, maar tegelijkertijd klinkt het zorgeloos en elegant. Strak in de maat, heldere ritmes en duidelijke vorm. Perfecte dansmuziek zou je zeggen. Maar nee hoor - draai op een gezellige avond een tanda orkeststukken van Salgan en de vloer loopt leeg.

Wie durft de uitdaging aan?

Als we in de zomer van 2015 weer live-muziek willen hebben op één op de tien salons in Nederland, moet er nog heel wat gebeuren. Ik daag de muzikanten in Nederland uit om dansmuziek serieuzer te nemen, en meer te investeren in hun dansbare repertoire. Maak een stilistische keuze en profileer je! En zullen we *Bahia Blanca* niet meer op één optreden spelen?

En ik daag de dansers uit om het experiment te omarmen: *Free you mind and*

your ass will follow. Ook al herken je niet direct wat het orkest speelt - ga er gewoon op dansen! En ga alsjeblieft naar een milonga met livemuziek als je de keuze hebt. Ook al is de entree misschien wel €10.

De organisatoren van salons vraag ik om hun nek uit te steken en bandjes te boeken. Ik weet hoeveel werk dat is - ik heb het jaren gedaan. Maar steeds meer orkesten kunnen je helpen met praktische oplossingen voor de geluidsversterking, voor de piano, zelfs voor de promotie. En wees kritisch! Nodig alleen de groepen uit die iets meer te bieden hebben dan het naspelen van een paar tangoklassiekers.

Tot slot wil ik de diskjockeys van Nederland vragen om nieuwe dansmuziek te koesteren. De winnende composities van de Choclo kreeg je gratis. Maar heb je ze zelfs maar één keer op een salon gedraaid? Wil je echt zo'n dj zijn die alleen maar opnames van vijftig jaar geleden draait?

Make it special!

Het wordt nooit meer zoals het in 1947 was - zo veel innovatieve dansmuziek zal er nooit meer live gespeeld worden. Toch is spelen voor dansers het mooiste wat er is. Je voelt hoe de energie van de muziek door de zaal gaat, door de dansers gekwaderd wordt en snoeihard terugkaatst op het podium. En het dansen op live gespeelde muziek is een kick die niet te vergelijken is met suffe plaatjes van een suffe dj. Er valt over dansen op livemuziek nog heel veel te zeggen. Laten we er over verder praten! Ik hoor graag je reactie. ■

Disclaimer: natuurlijk heb ik in dit stuk gechargeerd. Natuurlijk zijn er dansers die het wel leuk vinden om op Salgan te dansen. Natuurlijk zijn er muzikanten die La Yumba waanzinnig kunnen neerzetten. En natuurlijk is er met neo-tango een nieuwe impuls aan een grote groep dansers gegeven. Maar dansers en muzikanten kunnen elkaar gewoon veel meer inspireren.